

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Občinski odbor je postavno upravičen zastopati interese občanov pri sodiščih.

Razsodba c. kr. najvišjega sodišča v civilnih zadevah.

K vprašanju glede določitve roka po § 454 civilnopravnega reda pri juridičnih osebah.

Razsodba z dne 12. julija 1904 št. 10.687.

(Potrjuje se končni sklep c. kr. okrožnega sodišča v Jičinu kot prizivnega sodišča z dne 31. maja 1904 št. R. I. 113/4/1, s katerim se razveljavlja razsodba c. kr. okr. sodišča v Jičinu z dne 6. maja 1904 št. C. II. 89/4/7.)

Tožba občine A. proti zakonskima B. radi motenja posesti, ker sta ob svojem posestvu vodečo stezo zgradila s plotom, se je v prvi instanci zavrnila s prevdankom, da je tožba, ki se je vložila šele 23. aprila po § 454 civilnopravnega reda že zastarela, če tudi se tožeči občini ne more odrekati aktivna tožbena upravičenost, ker si je občina pridobila pravico do steze, katero so rabili vsi občani, kadar so hodili na skupni občinski svet in akoravno ima občina — kot zastopnica vseh občanov — pravico ščititi na ta način pridobljeno posest, vsled česar je občinski odbor v svoji seji dne 10. aprila 1904 tudi sklenil vložiti predstoječo tožbo radi motenja posesti, ki se pa smatra kot zastarela po § 454 civilno-pravnega reda, ker se je vložila še-le 23. aprila.

Preporni plot sta namreč toženca postavila v času od 15. do 22. marca 1904; toženca sama sta županu javila že 15. marca, da nameravata postaviti plot in slednji je moral skozi okna svojega stanovanja opaziti, da se gradi plot, kar je brezdvomno tudi opazil; konečno sta tudi občinska svetovalec C. in D. dne 19. oziroma 20.

marca videla, da se postavlja preporni plot. Popolnoma gotovo je tedaj, da je občina po županu odnosno drugih zastopnikih izvedela o motenju posesti najkasneje 19. do 20. marca, tedaj ob času, od katerega je preteklo že več nego 30 dni, predno je bila vložena tožba.

Pritožbi tožeče občine proti razsodbi okrajnega sodišča je druga instanca ugodila spremenivši končni sklep prvega sodnika in sicer na podlagi naslednjih razlogov:

Pritrditi se mora naziranjju prvega sodnika, da občani v svojem ravnanju lahko zastopajo in izvršujejo pravice občine same; potrebno je pa, da občina potom svojega zakonitega zastopstva — občinskega odbora — v smilu § 30 občinskega reda za kraljev. Češko izjavi, da smatra, da se te pravice izvršujejo imenom občine, kar se je v tem slučaju s sklepom občinskega odbora dne 10. aprila 1904, ki velja istotako za nazaaj, tudi zgodilo.

Prizivno sodišče je mnenja, ako po § 30 občinskega reda občino zastopa občinski odbor — da je zastopanje in tozadevna funkcija občinskega odbora le takrat na mestu, kadar ta v svojem delovanju kot tak zakonito nastopi.

Z ozirom na dejstvo, da je župan takoj, ko mu je svetovalec D. naznanil, da je steza pregrajena s plotom, (kar se je zgodilo, — kot je dokazano — 26. marca 1904), sklical v tej zadevi na dan 10. aprila sejo občinskega odbora, je bil slednji kot zastopnik občine še-le takrat postavno obveščen o motenju posesti in še-le od tega časa — 10. aprila 1904 — je računati 30dnevni rok, tekom katerega se mora tožba vložiti; popolnoma brez pomena pa je, ako so posamezni odborniki že prej vedeli o napravi plota.

Najvišje sodišče ni ugodilo revizijski pritožbi obtožencev.

Razlogi.

Na podlagi v revizijskem prizivu navedenih izvajanj ni mogoče zopet uveljaviti končnega sklepa prvega sodišča.

Četudi se ne more pritrditi naziranju prizivnega sodišča, da je računati rok za vloženo tožbo po § 454 civilno-pravnega reda še-le od dneva sklepa odboroze seje, ker bi na ta način vsaka v svoji posesti motena občina lahko svojevoljno zavlačevala zakonito določeni rok, vendar je predstoječa tožba pravočasno vložena, če se uvažuje, da občino po § 55. občinskega reda za kraljevino Češko na zunaj zastopa župan in je bil slednji kot zastopnik tožeče občine po prvem svetovalcu D. o zgraditvi prepornega plota obveščen še-le dne 26. marca 1904, dočim sloni naziranje sodišča prve inštanice, da je župan o tem zvedel že 19. ali 20. marca, na samih domnevanjih.

Ker tožena sama priznavata dejstvo motenja, je treba prevdariti le še vprašanje, če si je tožeča občina res pridobila z dejanji občanov pravnoveljavno posest preporne steze.

To vprašanje je prizivno sodišče po pravici potrdilo, kajti občini ni le mogoče pridobiti in izvrševati posest kake stvari ali pravice le po svojih zakonitih zastopnikih, temveč tudi po svojih občanah, pod pogojem, ako je izvrševanje posesti na korist vsem občanom.

Glasom neoporečnih tožbenih izvajanj morajo občani rabiti preporno stezo, ako hočejo priti na zemljišča občine, in njihova skupna korist zahteva, da se jim ohrani pravica hoje po dotični stezi; te pravice pa niso poklicani varovati posamezni občani, temveč ščititi jo mora njihova skupnost, to je občina.

Slednja je svojo posestno voljo naknadno tudi izrazila na nedvomen način, ker je namreč po svojem zakonitem zastopstvu sklenila vložiti predstoječo tožbo zaradi motenja posesti; temu sklepu se mora pri obstoječih razmerah priznati veljavnost tudi za nazaj.

Vprašanje glede odpovedi službene pogodbe definitivno nameščenemu občinskemu uslužbencu.

Razsodba c. kr. najvišjega sodišča v civilnih zadevah z dne 24. jan. 1906, št. 18953, ex 1905.

(Razveljavi se razsodba c. kr. deželnega nadsodišča z dne 2. oktobra 1905, št. BeII.87/5/12, ki je potrdilo razsodbo c. kr. okrožnega sodišča v N. T. z dne 26. junija 1905, št. CgI. 168/5/7.)

Glasom tudi pri priziv. postopanju nespremenjenih prvosodnih tožbenih podatkov je bil tožnik dne 30. decembra 1898. imenovan provizoričnim kancelistom tožene občine.

Občinski odbor je s sklepom v svoji seji dne 8. novembra 1902 podelil tožniku »stalnost nameščenja, vendar z izključitvijo starostne preskrbe.« Istočasno se mu je določila plača na letnih 960 K.

V smislu sklepa občinskega starešinstva z dne 30. januarja 1905 je župan tožene mestne občine, ne da bi bil imel že poprej dovoljenje občinskega odbora, tožniku pismeno s 1. februarjem na tri mesece odpovedal službo. Pritožbo, ki jo je vložil ta radi odpovedi na občinski odbor, je občinski odbor v svoji seji dne 17. februarja 1905 zavrnil, istočasno pa je župan z 20. februarjem tožnika popolnoma odstavil od službe ter ga pozval, naj dvigne svojo plačo do konca aprila pri občinski blagajni, ne sme pa dalje izvrševati svoje službe.

Tožbi za nadaljni obstoj zgoraj označene službene pogodbe ugovarja tožena občina v prvi vrsti s trditvijo, da je bila vsak čas upravičena odpovedati službo, ker ni občinski odbor — kot je dokazano — nikdar napravil kakega temeljnega (načelnega) sklepa, kako in kateri organ občinskega zastopstva ima pravico nastavljanja in odpuščanja občinske uradnike, kakor se tudi ni nikdar sklenilo, da je tožnikova služba neodpovedljiva.

Brez ozira na to je pa imela občina pravico, službeno pogodbo razveljaviti iz tega vzroka, ker se je pokazal tožnik radi slabega spomina, ker ni imel nikakega pregleda, in ker ne zna drugega deželnega jezika, za izvrševanje službe nespособnega.

Tožbo sta zavrnila obe spodnji inštanici, in sicer prizivno sodišče iz naslednjih razlogov:

V predstojećem slučaju je treba odločiti o vprašanju,

1. ali je bila tožena mestna občina upravičena razveljaviti med njo in tajnikom sklenjeno službeno pogodbo potom odpovedi, in

2. ali je bil način odpovedi, kakor se je izvršila, pravnoveljaven in če se more smatrati kot pravilen, razveljaviti obstoječo pogodbo.

Obojestransko se mora temu vprašanju pritrditi. Držati se je treba dejstva, da občinski odbor — kot se je dognalo pri prvi inštanici — ni storil glede načina o imenovanju in odpustu občinskih uradnikov nikakega principijelnega (načelnega) sklepa, in dalje, — kot tožnik sam priznava —, da ni bilo nobenega določnega dogovora glede razveljavljanja pogodbe in glede odpovedi; v tem slučaju pride torej v poštev samo tožnikov nastavni dekret in obseg tega dekreta.

Akoravno je smatrati tožnikovo službo kot kancelist obtožene občine vsled s sklepom občinskega odbora z dne 8. novembra 1902 podeljene mu definitivnosti za stalno, vendar ta razlog v nobenem oziru ne onemogočuje občini, da bi ne

smela razveljaviti službene pogodbe potom odpovedi.

Ker obtožena občina ne pripada k onim z lastnimi statuti, ki navadno na podlagi statutarnih predpisov nastavljajo občinske uslužbenke za celo življenje ter jih smejo odpustiti ali začasno odstaviti od službe le na podlagi predpisov, ki veljajo za državne uradnike, je tožnikovo razmerje do nje popolnoma zasebno-pravno ter se lahko — ako se ni drugače (nasprotno) pogodilo — razveljavi potom odpovedi (§ 1160 obč. drž. zak.), ker prvič delokrog občinskih uslužbenecov ni po zakonu prav nič določen in ti nimajo uradne oblasti kot drugi občinski organi glede zastopstva občine, vsled česar se tudi pri presoji predstoječega pravnega slučaja ne more vpoštevati z ozirom na službeni značaj tožnikov v popisu navedenih sklicevanj na posamezne zakonite določbe, in ker je drugič iz narave razmerja samoposebi razvidno, da sme občina pogodbo razveljaviti, ako ni v pogodbi sami drugačnih določb, in se mora slednji kot službodajalki priznati pravica do odpovedi kot nekaj popolnoma samo ob sebi umevnega, kajti sicer bi si mogel uslužbenec prilaščevati pravico, da je nastavljen za celo življenje.

Tožnik ni bil sprejet v službo obložene občine za določen čas, nastavljen pa tudi ni bil za celo življenje; popolnoma jasno je to razvidno iz dejstva, da je v nastavnem dekretu izraženo določilo glede starostne preskrbe, ki je pa izrečno izključena.

S podelitvijo definitivnosti službe pa pogodba ni postala neodpovedljiva in ravno tako malo se more iz tega sklepati, da bi se bila občina odrekla pravici do odpovedi.

Občinski red (za Moravsko) sploh ne dela razlike med provizoričnimi in definitivnimi občinskimi uslužbenci; v tem oziru se mora pritrčiti naziranju prvega sodišča, da se sme provizorični, torej samo za poskušnjo sprejeti občinski uslužbenec, odpustiti takoj, ako se ni nič določilo glede trajnosti provizorija in ako temu ne nasprotujejo eventualne druge določbe; definitivno, tedaj na podlagi dobro prestanega provizorija nastavljeni uslužbenec, katerega službo je smatrati za trajno, pa samo po tozadevni odpovedi, v kolikor temu ne nasprotujejo predpisi, ali kaki osebni dogovori in ako ni odpust odvisen od § 50 moravskega občinskega reda.

Nazoru, da ima obtožena občina pravico odpovedati, ne nasprotuje navedeni § 50 moravskega občinskega reda in to tem manj, ker pri njej ne obstoja nikak sklep o načinu odpustitve občinskih uslužbenecov, kar se je že preje povdajalo, in ravno vsled tega je tudi neosnovano naziranje pritožnika, da bi mogel biti odpuščen le

na podlagi disciplinarnega postopanja ali vsled kakega službenega prestopka.

Pozivno na zgorajšnje vprašanje pod 2 je župan kot upravni in izvrševalni organ obtožene občine odpovedal tožniku službo na tri mesece v smislu sklepa občinskega starešinstva. To odpoved je občinski odbor, ko je tožnik vložil pritožbo, s svojim sklepom izrečno potrdil. S tem pa je utemeljena pravna posledica, da je smatrati odpoved kot odpoved od strani občinskega odbora, tedaj da mora veljati kot pravnoveljavna, ki je morala imeti kot posledico razveljavljenje službenega razmerja, ker je določeni odpovedni rok z ozirom na službeni značaj in visokost plače tožnika primeren.

Zato je smatrati zavrnitev tožbe v prvi instanci za utemeljeno.

Na revizijo tožnika je najvišje sodišče razsodbo prizivnega sodišča razveljavilo in zadevo vnovič odkazalo prizivnemu sodišču v razpravo in razsodbo.

Razlogi:

V kolikor uveljavlja tožnik revizijski razlog po št. 4 § 503 civilno-pravnega reda, je revizija utemeljena.

Tožnik je bil dne 30. decembra 1898 imenovan provizoričnim kancelistom obtožene občine.

Z dekretom z dne 9. novembra 1902 se mu je na podlagi sklepa občinskega odbora podelila definitivnost ter istočasno zvišala plača na letnih 960 kron — odrekla se mu je pa starostna preskrba.

Prizivno sodišče ne zanika, da je s tem kolikor toliko izrečno, da je toženčeva služba trajna, vendar pa s svojega stališča to umeva tako, da bi tožnika kot definitivnega občina ne smela več takoj odpustiti, temveč samo potom postavne odpovedi razveljaviti službeno pogodbo.

Nazora, da je imela podelitev »definitivnosti« tak pomen, ni mogoče podpreti z nobenim prvim razlogom. Ako se premisli z ozirom na okoliščine tega slučaja, kak pomen naj bi imel izraz »definitiven« pri imenovanju javnih uradnikov, je mnogo bolj utemeljena razlaga, da je tožniku hotela dati občina zatrdilo in gotovost, da ne bo odpuščen, dokler bo mogel zadostovati službenim zahtevam ter se ne bo pregrešil zoper dolžnosti, katere mu služba nalaga.

Kljub temu se pa tožbi na podlagi navedenih okoliščin ne more ugoditi.

Občina namreč ugovarja, češ da je tožnik nezmožen za izvrševanje dolžnosti, ki mu jih nalaga služba kancelista. Zlasti se je uveljavljal razlog, da ne zna drugega deželnega jezika toliko, kot to zahteva njegova služba ter da mu manjka potrebnega spomina in pregleda. Ako so te trditve resnične, tožba ni utemeljena.

V revizijskem spisu tožnik sam priznava, da bi bila mestna občina upravičena razdreti pogodbo, če bi bil on istinito nezmožen izvrševati svojo službo. Ker manjka določil, na kak način naj se dokaže nesposobnost tožnika, katero mu predbaciva obtožena občina, so brez pomisleka dopustni tozadevni v razpravi ponudeni dokazi.

Kar se tiče trditve, da župan ni bil upravičen pogodbe odpovedati pred sejo občinskega odbora, se zavrača na tozadevna izvajanja izpodbijane razzodbe.

Ker je prizivno sodišče prešlo preko nameravanega dokaza obtožene mestne občine, se je morala razzodba razveljaviti in zadeva vnovič odkazati v razpravo in razzodbo.

Iz te razzodbe sledi: Občina sme odpovedati službo tudi stalno nameščenemu občinskemu tajniku, če se pokaže, da je v kakoršnemkoli oziru nesposoben opravljati službo.

Priporočamo pa, naj se sklepajo le jasne službene pogodbe. Pripravljeni smo take pogodbe pregledati, če se nam dopošljejo.

Izveti so po predstoječi razzodbi od razveljavljenja pogodb in odpustitve iz službe brez postavnega postopanja uradniki mest z lastnimi statuti. Na te, za ktere veljajo posebni predpisi, se ta razzodba ne nanaša.

Izvršilna naredba k novemu občinskemu volilnemu redu.

Kako postopati, če se pretrga volitev ali pa šteje glasov.

(K § 27 e) nov. občinskega volilnega reda.)

V nobenem zakonu ni mogoče tako jasno označiti vsega tega, kar zahteva postavodajalec, da bi ne bilo treba še naknadnih določb ali pa naredb administrativnim (upravnim) potom, ne da bi bilo treba za to posebne postave.

V nekterih slučajih pa zakon sam prepušča upravnim oblastvom, da izdado za posamezna dejanja naredb kasneje.

Tako določa § 27, e) novega občinskega volilnega reda, da določi deželno politično oblastvo naredbenim potom, kako je postopati, če se volitev ali pa štetje glasov pretrga.

C. kr. deželna vlada je sporazumno z deželnim odborom izdala izvršilno naredb, ki je že priobčena v deželnem zakoniku.

Vendar ne bode odveč, ako jo tudi mi priobčimo v »Občinski Upravi«, ker je gotovo koristno, ako so o raznih zakonih in naredbah poučeni tudi oni krogi in naši čitatelji, ki deželnega zakonika ne dobe v roke.

Vsebinska izvršilna naredba je ta-le:

§ 1.

Vsled nepričakovanih okolnosti, ki bi utegnile ovirati pričetek, nadaljevanje ali pa zaključek volilnega dejanja, se lahko volitev po sklepu volilne komisije preloži ali podaljša (raztegne) na drugi dan, oziroma če je ta dan nedelja ali praznik — na naslednji delavnik, oziroma se lahko pretrga (prekine).

Vsaka preložitve ali vsako podaljšanje volilnega dejanja (prekinjenje ali pretrganje) se mora tako j po občini razglasiti na ta način, da se razglasi z javno nabitimi lepaki, in se morajo na kratko označiti vzroki, kteri so dali povod preložitvi ali pretrganju volitve. Obenem se mora natančno navesti: kje (na katerem kraju), kateri dan in katero uro se bo volitev zopet pričela oziroma nadaljevala.

§ 2.

Če se je pretrgala (prekinila) volitev v slučaju — označenem v § 1 te naredb — med glasovanjem (§ 23—27 obč. vol. reda) ali pa sicer po končanem glasovanju, vendar pa popred ko se je pričelo s štetjem glasov, se morajo oddane glasovnice vzeti iz volilne posode in neodprte zapečatiti.

Ako je mogoče — naj se oddane glasovnice popred — in sicer tudi neodprte odberejo in preštejejo po volilnih razredih oziroma podobčinah; obenem naj se dožene, če soglaša ali ne soglaša število teh oddanih glasovnic s številom dotlej vpisanih volilcev v glasovalnem zaznamku.

§ 3.

Če se izkaže v slučaju označenem v § 1 te naredb — potreba, da se pretrga volilno dejanje izjemoma še-le med štetjem glasov — (§ 27 a) obč. vol. reda), naj se vse glasovnice zapečatijo, in sicer one, ktere so bile ob času pretrganja že odprte in seštete z glasovniki vred — toda ločeno od drugih — še neodprtih —, kakor je ukazano v § 2 te naredb.

§ 4.

Preložitve ali podaljšanje (pretrganje) volilnega dejanja v vsakem izmed tu navedenih slučajev naj se zabeleži v volilnem zapisniku in obenem navede povod, kakor tudi — če mogoče (§ 2) — skupno število vseh v volilni posodi se nahajajočih, za vsak volilni razred oziroma za vsako podobčino oddanih glasov, odnosno v slučaju § 3 z navedbo skupnega števila že odprtih in še ne odprtih glasovnic.

Ako pri odredbah, označenih v §§ 2 in 3 te naredb, niso navzoči vsi člani volilne komisije, naj se navede v zapisniku vzrok za to.

Župan mora zapečatene glasovnice oziroma obenem glasovnike (§ 3) skupno z drugimi volilnimi spisi prevzeti v uradno varstvo, izvršeno preložitve ali podaljšanje (pretrganje) volilnega

dejanja pa naznaniti s prvo pošto političnemu okrajnemu oblastvu s kratko navedbo vzrokov, ki so to povzročili. Političnemu oblastvu pa je prepuščeno, na primeren način se prepričati, če so volilni spisi v redu shranjeni.

§ 5.

Če se je določilo za izvršitev volitve z razglasom po § 18 obč. vol. reda že od početka več dni (§ 27 d) in torej volilno dejanje ne bo dokončano v enem dnevu, naj se izvrši štetje glasov vsak posamezen volilni dan po preteku časa, ki je določen za oddajanje glasovnic (§ 18 in oz. 21, zadnji odstavek občinskega volilnega reda.) Volilna komisija mora torej v tem slučaju v prvi vrsti po predpisih § 27 obč. volilnega reda do poteka določene ure za zaključenje oddane glasovnice urediti, jih prešteti in dognati, da soglaša njihovo število s številom v glasovalnem zapisniku vpisanih volilcev, na to pa v smislu §§ 27 a in 27 b obč. volilnega reda izvršiti štetje dotlej oddanih glasov, kakor tudi vpis na posameznih glasovnicah označenih imen v glasovnike.

Delni izid naj se zabeleži v volilnem zapisniku in naj ga predsednik volilne komisije razglasi navzočim volilcem s pripombo, da se bode končni izid ugotovil (dognal) in razglasil po končani volitvi.

Volilni zapisnik mora biti podpisan vsak posamezni, v poštov prihajajoči dan od vseh članov volilne komisije.

Nato se morajo volilni spisi všteti urejene in preštete glasovnice — zapečatiti in oddati županu, da jih shrani. Glasovnice se morajo dejati v poseben zaklep, ki mora biti zlasti zapečaten in opremljen s primernim napisom.

§ 6.

Ko se zopet prične volilno dejanje, se mora ravnotako v slučaju označenem v §§ 1—3 kakor tudi v § 5 te naredbe volilna komisija predvsem prepričati, da so nepokvarjeni pečati, ki so bili pritisnjeni na volilne spise in glasovnice; v kakem stanju so se našli (n. pečati), se mora še pred nadaljevanjem glasovanja oziroma štetja glasov v volilnem zapisniku jasno označiti.

§ 7.

Župan je osebno odgovoren za to, da se volilni spisi (glasovnice) shranijo, kakor je predpisano v §§ 4 in 5 te naredbe, in se nepoškodovani oddajo volilni komisiji ob zopetnem pričetku volilnega dejanja. (§ 98 občinskega reda, oziroma zakon z dne 26. jan. 1907 drž. drž. zak. št. 18.)

* * *

Kakor smo rekli že uvodom, je koristno, ako se z vsebino te naredbe seznanijo tudi drugi občani-volilci, — ki ne dobe v roke deželnega zakonika.

Vprašanja in odgovori.

68. Č. č. župni uradi.

Vprašanje:

Kdo ima voliti po novem občinskem redu za cerkve, podružnice in mežnarije?

Odgovor:

Ker mnogi gg. duhovni mislijo, da sme izvrševati volilno pravico za farno cerkev, podružnice in mežnarije dotični g. župnik, opozarjam s tem, da temu ni tako.

Cerkveno premoženje zastopajo na zunaj cerkvena predstojništva, ki obstoje iz župnika (župnega upravitelja) ter cerkvenih ključarjev. Po novem občinskem volilnem redu ne sme izvrševati volitev g. župnik (župni upravitelj), ampak tista oseba, ki jo v to pooblasti cerkveno predstojništvo.

Cerkveno predstojništvo mora potemtakem za vsako cerkev posebej, ki je vpisana v volilnem imeniku, posebej pa tudi za mežnarijo, ako je ta posebej vpisana, podpisati redno pooblastilo. Pooblastilo naj se da v vsakem slučaju le zanesljivi moški osebi, ki je stara nad 24 let in ki ima volilno pravico v dotični občini. Vsak pooblaščenec sme imeti samo po eno tako pooblastilo.

Na vsakem pooblastilu naj bo izrečno zapisano, za katero cerkev (farno ali podružnično) se dotično pooblastilo napravi. To se lahko označi pri podpisu, n. pr. cerkveno predstojništvo za cerkev Marijinega oznanenja v Cngrobu slede podpisi gosp. župnika in cerkvenih ključarjev.

Opozarjam, da stoji deželna vlada kranjska in tudi upravno sodišče na tem stališču, da je vsak drug način izvrševanja volitve nedopusten in se vsak drugače oddan glas razveljavi.

Drugače je, če ima župnija ali fara lastno premoženje in je vpisana v volilni imenik. V tem slučaju voli gosp. župnik (župni upravitelj) kot postavni zastopnik fare oziroma župnije in ne rabi nobenega pooblastila.

Razločuje naj se med pooblaščenecem in postavnim zastopnikom. Pooblaščenec sme kot tak voliti samo enkrat, postavni zastopnik pa lahko večkrat. Sicer se pa po novem občinskem volilnem redu težko pripeti slučaj, da bi bil kdo večkrat postavni zastopnik.

Vsem tistim, ki so se s pismenimi vprašanji name v tem oziru obrnili, bodi s tem odgovorjeno.

Dr. Vladislav Pegan.

69. Gospod V. J. v P.

Vprašanje:

Nekdo je bil pri zadnjih državnoborskih volitvah pred 4 leti obsojen na izgubo volilne pravice za vse zastope za 6 let. Sedaj pa je vpisan v volilni imenik in nikdo ga ni izreklamiral, četudi vsi — tudi nasprotniki — vedo, da nima volilne pravice. Glasovnico in izkaznico za nove volitve že ima.

Ali sme brez strahu voliti?

Odgovor:

Dotičnik voli lahko prav z mirno vestjo, kakor hitro je postal volilni imenik pravomočen, ker ga ni nikdo izreklamiral. Tako važno in pa polnomočno je reklamacijsko postopanje. Po končani reklamacijski dobi se volilni imenik ne sme več popravljati, razven če bi se uvedlo iznova celo postopanje od razpoložitve volilnega imenika nadalje. To pa itak ni več mogoče.

70. K. s. izobraževalno društvo v Gr. Vprašanje:

Nek član našega društva se je naučil fotografirati in bi rad dobil dovoljenje, da sme delati za plačilo.

Kako bi to najlažje dosegel?

O d g o v o r:

Po odločbi državnega ministerstva z dne 27. aprila 1864 št. 7653 (zb. norm. 2892), dalje vsled odločbe ministerstva notranjih zadev z dne 21. dec. 1902 št. 52089 je izvrševanje fotografije in prodaja fotografičnih izdelkov prost (svoboden) obrt.

Kdor hoče torej ta obrt izvrševati, naj v smislu § 11 obrtnega reda prijavi to obrtnemu oblastvu (političnemu oblastvu 1. instance, t. j. okrajnemu glavarstvu) in navede vse podatke, ki so predpisani v § 12 obrtnega reda: ime, starost, bivališče, državljanstvo, kakovost obrata, končno kraj, kjer ga hoče izvrševati.

Kolek: 3 K, če je v kraju, kjer hoče izvrševati obrt, manj kot 5000 prebivalcev. (Tarifna postavka 43 b) pristojb. zak.).

71. Ž u p a n s t v o V. p r i L.

V p r a š a n j e:

Nek zemljiški posestnik v tukajšnji občini je postavil tik občinske ceste, ki pelje mimo njegovega zemljišča, ograjo v približni visokosti 1,20 m, na ograjo pa pritrtil dve bodeči žici.

Ograja je na onem mestu, kot je bila prva. Dotični svet, na katerem stoji ograja, je njegov. Koliko let je popred stala ograja, se ne ve. Pri novi žičnati ograji se lahko poškoduje človek in žival.

Drugi posestniki se pritožujejo in zahtevajo, da mora dotični posestnik ograjo odstraniti oziroma prestaviti in sicer 2 m od ceste na njegovo zemljišče.

Županstvo je zahtevalo od njega, naj to stori, a on se odločno upira, češ da tega ne stori. Ponudil pa je zemljišče 2 m od občinske ceste v odkup. — Ali je občina primorana odkupiti dotični svet? Ali pa lahko prisili posestnika, da odstrani omenjeno ograjo?

O d g o v o r:

Za tu navedeni slučaj so merodajna določila § 5. cestno-policijskega reda za nedržavne ceste na Kranjskem (zakona z dne 26. septembra 1874 dež. zak. št. 27, VI. zvezek J. Pfeiferjeve ročne izdaje zakonov in ukazov za Kranjsko).

Ograja (plot) mora biti oddaljen 1 m od zunanjega cestnega roba; oddalja 2 m glede občinskih cest po zakonu ni vtemeljena. Raba bodeče ograje pa je ob javnih cestah nedopustna. — Ker pripada izvrševanje cestno-policijskega reda županu, naj v tem smislu postopa.

Koliko časa je stala ograja popred na tistem mestu, je pri odločevanju brezpredmetno.

Nikakor pa ni potrebno, da bi občina morala odkupiti dotični svet. S to ponudbo je dotični posestnik vsekakor le nameraval prisiliti občino, da opusti nasproti njemu zakonito postopanje.

Ker se enaki slučajji večkrat ponavljajo, naj velja tu povedano enkrat za vselej.

72. Ž u p a n s t v o Š t. V i d.

V p r a š a n j e:

Posestniki imajo v sosedni občini 186 oralov 214 sežnjev skupnega gozda »Ravnik«. Lov v tem gozdu oddaja sosedna občina. Posestniki od tega zakupa lova ne dobe ničesar. Zato so se zglasili posestniki pri županstvu, da bi jim sosedna občina izplačala dohodek lova za nazaj, in pa izplačevala tudi nadalje, da bi s tem denarjem popravili zanemarjena pota v tem gozdu.

Ali je mogoče prisiliti sosedno občino v to, da za vsa leta nazaj (nad 20 let) izplača posestnikom oni del plačane zakupnine lova, kolikor jo je županstvo na ta del gozda prejelo?

O d g o v o r:

Po večini občin je navada, da se vstavi lovska zakupnina v proračun med občinske dohodke in se potem porabi za skupne občinske potrebe. Le po nekaterih občinah se za lov prejeti denar porazdeli med zemljiške

posestnike, kakor določa § 8 cesarskega patenta z dne 7. marca 1849 o izvrševanju lovske pravice, drž. zak. št. 154 iz l. 1849.

Dokler tega načina porabe lovske zakupnine ni nikdo izpodbijal oziroma se proti proračunu ni nikdo pritožil, je bila občina upravičena porabiti zakupnino lova, ker je bil proračun pravomočen. Kakor hitro pa bi bil le eden izmed posestnikov zahteval izplačilo nanj odpadajočega dela lovske zakupnine na podlagi omenjenega §, bi bila morala občina denar razdeliti.

Obrnite se na okrajno glavarstvo, ki je kompetentno odločevati v tej zadevi. Zahtevati morejo posestniki izplačilo dela lovske zakupnine tudi za nazaj, vendar je vprašanje, če bo politično oblastvo tej zahtevi ugodilo; prejkone tega ne bo storilo. Pač pa bo brez dvoma odredilo razdelitev za v prihodnje.

(Vsi lovski zakoni s pojasnili in raznimi odredbami se nahajajo v 2. zvezku Jožef Pfeiferjeve ročne izdaje zakonov in ukazov za vojvodino Kranjsko.)

Podkovska šola v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli v Ljubljani že prične 1. julija 1911.

Učenci se obenem uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Prošnje naj se pošljejo do 15. junija t. l. ravnateljstvu podkovske šole v Ljubljani; priloži naj se prošnjam:

1. rojstni in krstni list;
2. domovinski list;
3. šolsko spričevalo;
4. učno spričevalo v dokaz, da se je izučil podkovstva pri kakem kovaškem mojstru;
5. župnikovo ali županovo spričevalo o lepem vedenju.

Ubožnim učencem je mogoče podeliti po 160 K podpore; ti morajo prošnjam priložiti še 6. ubožni list in

7. potrdilo, da je bil prosilec že dve leti za kovaškega pomočnika.

Šola traja do konca decembra 1911.

Pouk je brezplačen, učenci pa morajo skrbeti za hrano in učne knjige. Stanovanje imajo v šolskem poslopju. Zglase naj se vsaj dva dni pred pričetkom tečaja v šoli, Poljanska cesta 57 v Ljubljani.

Občinske vesti.

Občinski odbori po novem volilnem redu so izvoljeni v Dragi pri Višnji gori, v Višnji gori, v Kranjski gori in v Idriji.

Razpust občinskega odbora. V Spod. Šiški pri Ljubljani je deželna vlada vsled odstopa večine odbornikov in virilistov sporazumno z deželnim odborom razpustila občinski zastop in imenovala gerenta.

Razpust občinskega zastopa v Kamniku je sklenil deželni odbor predlagati deželni vladi, ker vsled odstopa dvanajstih odbornikov in 5 svetovalcev občinski odbor ne more delovati.

Občina Preserje ne pride pod vrhniško sodišče, in se ne izloči iz sodnega okraja Ljubljana. Justično ministerstvo je obvestilo o tem deželni odbor in deželno vlado.

Gospodarstvo.

Razstava živine živinorejskih zadrug. Pričetkom maja je bila v Škofji Loki razstava živine živinorejskih zadrug iz Stare Loke, Sele, Sore in Šmartna. Živine se je prišlo 163 glav. Ljudstva je bilo več tisoč. Vse premije so znašale 1140 K. Deželna vlada je izposlovala pri državi podporo 1000 K.

Deželna vinarska zadruga v Ljubljani je imela svoj občni zbor dne 11. maja t. l. Prometa je imela zadruga v preteklem letu 70.116 K 66 h.

Žvepljanje trt. Proti plesnobi je treba trte vsako leto vsaj trikrat, po potrebi tudi večkrat poprašiti s prav fino zmletim žveplom. Žvepljati se mora ob tistem, vročem in solnčnem vremenu in tako, da se žveplo prav na fino razpršuje. Za to je treba imeti dobre žvepljalnike, ki se lahko naročajo potom c. kr. vinarskega nadzorstva v Novem mestu.

Izvoz in uvoz klavne živine in mesa v letu 1909. Avstrija je v letu 1909 izvozila 83.523 govedi, 29.087 ovac in 3774 prašičev v inozemstvo. Razun tega je šlo preko meje tudi 28.334 kvintalov svežega in pripravljenega mesa. Glede žive živine se je izvoz v tem letu zmanjšal splošno, posebno pri goveji živini (2%) nasproti prejšnjemu letu; pri ovcah in prašičih ni posebne izpremembe izvoza in je vobče neznaten. Povečal pa se je izvoz mesa in mesnih izdelkov. Skupna vrednost izvoza živine in mesa se ceni skoro na 41 in pol milijona kron. — Uvoz tega leta je znašal v Avstriji 4799 glav goveje živine, 16.531 prašičev in 7234 ovac, vrh tega pa še 1011 kvintalov mesa. Uvoz govedi se je nasproti l. 1908. zmanjšal, uvoz prašičev in ovac pa povečal. Zmanjšal se je tudi uvoz mesa, ki pa splošno tudi poprej ni bil velikega pomena. Vrednost skupnega uvoza živine in mesa se ceni na skoraj 28 milijonov kron.

Raznoterosti.

Argentinsko meso v Ljubljani ne gre več v denar. Gotovo je, da je bil prvi naval velik le iz radovednosti. Od druge pošiljke pa je ostalo nerazprodanega več tisoč kg. — Vse kaže, da se na ta način draginji ne bode prav nič odpomoglo. Edina rešitev je povzdiga živinoreje doma.

Koliko je Slovanov na svetu? Leta 1900 je bilo na svetu Slovanov 136,5 milijonov, letos pa jih bo po 1,4% nem prirastku 156 do 157 milijonov. Prirastek Slovanstva pa znaša vsako leto najmanj 1,7% in je skoro gotovo po drugi trditvi, da je letos Slovanov okoli 186 milijonov, a do leta 1915 jih utegne narasti do 200 milijonov, ker se samo Rusi pomnože vsako leto skoro za dva milijona.

Nesreče v ameriških rudnikih. Lansko leto je ponesrečno v pensylvanskih premogovnikih 1125 delavcev. Povprečno se jih ponesreči 4,85 odstotkov.

Občni zbor „Kmetске župauske zveze“. Dne 24. maja t. l. se je izvršil ob številni udeležbi občni zbor „Kmetске župauske zveze“. Ker prinese naš list obširno poročilo v celoti v prihodnji številki, omenjamo za danes le na kratko, da je bilo zastopanih 9 občin po članih naše zveze. Storilo se je dvoje vašnih sklepov v zadevi „Hranilnice kmečkih občin“, da se ji zagotovi napredek, ker je že dosedaj pokazala za kratek čas obstoja jako lep uspeh. Denarni uspeh „Zveze“ je bil v preteklem letu ugoden, ker se nam je posrečilo z velikodušno podporo deželnega odbora poravnati dosedanji dolg, tako da se ni bati bodočnosti. Denarni promet naše župauske zveze je znašal v letu 1910 blizu 12.000 K. V prihodnji številki priobčimo tudi nekaj podatkov o finančnem stanju.

Slovensko planinsko društvo. Iz poročila, podanega na občnem zboru posnamemo: Skupno društvo je imelo koncem leta 1910 vseh članov 3172, za 70 več kot prejšnje leto, in 19 podružnic. V preteklem letu se je dovršila stavba Aljažvega doma v Vratih in sploh oskrbelo z raznimi potrebščinami tudi druge planinske koče. Društveno glasilo „Planinski Vestnik“ splošno ugaja. Ministerstvo za javna dela je nakazalo podporo za stavbi Triglavskega in Aljažvega doma skupaj 7000 K, deželni odbor kranjski je izplačal 6000 K in mestna občina ljubljanska 1000 K. Skupni denarni promet je znašal lepo vsoto 112.699 K 02 h; stavbe za planinske koče so veljale 22.770 K 30 h; inventar v kočah znaša 6418 kron 58 h. Naj deluje društvo še nadalje v korist naše lepe domovine in ne krene s svojega pota.

Gasilna društva. Neobhodno potrebno je, da vlada pri gasilnih društvih največji sporazum in ostane vsako strankarsko stremljenje daleč izven mej društvenega delovanja. Mi smatramo kot posebno dolžnost županstev, da preprečijo v gasilnih društvih vsak prepir, saj oskrbujejo ta društva v večini naših občin požarno policijo. Kam pa pridemo v slučaju nesreč, če se bo tudi v gasilnih društvih pojavljala strankarski razkol? Kakor čujemo, namerava deželni odbor obračati od slej večjo pozornost na gasilna društva, uvesti nad njimi nekako nadzorstvo in naklanjati samo takim društvom redne letne prispevke, katerih poslovanje bo popolnoma brez graje. Gasilna društva naj bodo to, kar so, in naj služijo edino le svojemu namenu, ne uganjajo pa naj strankarske politike! Da bo v prihodnje ta nemogoča, za to bo poskrbel deželni odbor s tem, da bo izpremenil zakon o gasilstvu. Župani pa, kot načelniki krajevnih požarnih policij naj skrbijo, da se ohrani red pri požarnih brambah.

Književnost.

Ajdovski Gradec. Spisal dr. Jos. Tominšek. (Ponatis iz „Dom in Sveta“). Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Cena 30 vin.

Temeljita razprava, izvirajoča iz zgodovinske študije Prešernovega „Krsta pri Savici“, v katerem trdi pesnik, da se nahaja v Bohinju razvalina, ki je bila Črtomirova last, in se še danes imenuje „Ajdovski Gradec“; knjižica je vredna toplega priporočila v obilno naročanje.

Kdor se zanima za razpravo dr. Tominškovo, pisano v jako lepem in gladkem slogu, posebno pa kdor se želi seznaniti s podrobnostmi zgodovine, ki se dotika Bohinja, tega romantičnega dela naše dežele, naj naroči omenjeno razpravo. Čital jo bo vsak z veseljem in užitkom, kot sem jo jaz.

Ne motim se, če trdim, da ima knjižica poseben namen vzbujati pri našem ljudstvu zanimanje za lokalno (krajevno) zgodovino v tem oziru tako bogate naše Kranjske. F. K.

Listnica uredništva in upravnništvo.

V zadnji seji „Kmetске županske zveze“ je bilo sklenjeno, da se priredi indeks (abecedno kazalo) za vse letnike „Občinske Uprave“ skupno, to pa zaradi tega, ker bi bili troški veliko večji, ako bi se delal indeks za vsako leto posebej.

Vendar bode pa mogoče izdati ta res potreben indeks le v tem slučaju, ako se zavežejo vsi naši naročniki, da ga naroče proti posebnemu, primernemu plačilu.

Cena se danes še ne da določiti, gledali bomo pa nato, da bo kolikor mogoče nizka. Predvsem pa moramo vedeti število odjemalcev za indeks.

Zato prosimo, naj nam vsak, kdor ga bode naročil, sporoči to na dopisnici vsaj do konca junija t. l. Indeks bi izšel potem ob enem z zadnjo številko koncem letošnjega leta.

Gosp. F. S v B.: Naročnina plačana do 31. decembra 1910; za letošje še ne. Pristopnino in udnino 4 K za leto 1911 prejeli.

Županstvo Cerknica: Naročnina za l. 1911 še ni plačana. **G. Franc Arh, župan, Boh. Bistrica:** Članarino 2 K prejeli.

G. Henrik Dejak, župnik v Vrhpolji: Članarino 2 K prejeli.

G. J. Kastelic, župan Šmarje: Članarino 2 K prejeli.

Županstvo Cerknica: Članarino 2 K prejeli.

G. Ign. Novak, župan, Brezovica: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

G. Lorenc Pavčič, Zavoglje: Članarino 2 K prejeli.

Županstvo Šturije: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

Mestno županstvo Kranj: Članarino 2 K prejeli.

G. Anton Uršič, župan v Št. Vidu pri Vipavi: Članarino 2 K prejeli.

G. Franc Šifrer, župan, Stražišče: Članarino 2 K prejeli.

G. M. Schmid, župnik, Solčava: Pristopnino in članarino, skup 4 K prejeli.

Županstvo St. Crucis v Št. Juriji: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

G. Andr. Primožič, Sv. Katarina: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

Županstvo Sp. Idrija: Članarino 2 K prejeli.

G. Jakob Kunstelj, Gorje: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

G. Fran Korbar, župan, Dobrunje: Pristopnino in članarino 4 K prejeli.

Še enkrat se v smislu svoječasno razposlanih vabil vsi občinski zastopniki vljudno vabijo, da pristopijo „Kmetški županski Zvezi“ kot člani, kajti čim več bo članov, tem več bo imela zveza upliva. — Le v krepki organizaciji je moč!

„Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani“

v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. dopoldne.

Za varnost vloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravilih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka